

SELMA LAGERLÖF

Gammal fäbodsägen

Ur *Troll och människor* (1915)

Det var en valljänta, som stod i en fäbod och höll på att göra ost. Hon hade båda händerna nere i ostkaret och klämde till, allt vad hon förmådde, för att få vasslan ur osten.

Bredvid henne på spisen stod en stor gryta, som var full av vassla. Den puttrade och porlade, och flickan tyckte, att den var som ett sällskap i den djupa ensamheten. Vallpojken var borta i skogen med korna, och jäntan, som hon hade haft till hjälp i fäboden under sommarn, hade för ett par dar sen dragit hem med en del av boskapen. Med rätta skulle hon ha varit nerflyttad till bygden, hon också. Hösten var redan kommen, och alla andra fäboddar var utrymda, men så hade hon blivit tvungen att stanna kvar i skogen, därför att den bästa kon hade fördröjt sig med kalvningen.

Medan hon stod och lyssnade på grytan, tyckte hon, att den helt plötsligt bytte om ton. Från att ha porlat vänligt och lugnt lät den orolig och klagande. Det var alldeles, som om den skulle vara missnöjd med något.

«Vad är det åt dig?» sa hon, som stod och klämde på osten. «Står du inte stadigt på dina ben, eller har du inte nog bränsle under dig?»

Hon böjde sig ner och såg efter, men grytan tycktes ha det riktigt bra på spisen. Ja, någon spis var det nu inte, utan bara en stor häll, som vilade på några mindre stenar, men hon brukade i alla fall kalla den så.

Det är ett långsamt arbete att klämma ihop en ost. Och som flickan just inte hade något annat att tänka på, kom hon återigen att stå och lyssna på grytan. Alltjämt lät det, som om den hade det svårt. Den stod riktigt och jämrade sig.

«Kära då, en så'n lät har det inte varit i dig på hela sommarn,» sa flickan och skrattade. «Det är visst inte till lags åt dig att vara lämnad kvar i skogen, sen det mesta av det andra fäbodstället, både folk och redskap, har flyttat ner till bygden.»

Grytan lät inte alls tala med sig. Den gick på och sorlade ettrigt och argt, och med ens kom fäbodjantan på den tanken, att den var lik gammalmora hemma vid gården, som jämt gick och varnade och rättade och förargade sig över att ingen frågade efter vad hon sade.

Hon brast i skratt på nytt.

«Du får väl ändå ge mig rätt i att det inte var annat att göra, när bjällerkoa inte hade burit och en kunde vänta'na i var stund,» sa hon. «Men nu är det ju överståndet, och bara kalven blir så

pass, att den kan stå på sina ben, så ska vi ge oss av.«

Men grytan kom inte i bättre humör fördenskull. Den höll på och gnällde om de långa, mörka kvällarna, om det evinnerliga regnandet, om höstblöta stigar och om kor, som villade bort sig i dimman eller sjönk i kärren.

«Jag tycker inte, att ni borde vara så missbelåten,« sa jäntan till sist och var nu så inne i detta, att det var den gamla matmodern, som hon talade till, att hon inte längre duade grytan. «Ni vet nog, att jag inte var så värst glad åt att stanna ensam i skogen, och ni vet också för vems skull det är, som jag försöker visa er, att ni kan lita mer på mig än på det andra tjänstefolket.«

Men från grytan kom bara dån och oväsen.

«Nu har hon gått igenom allt det andra,« sa fäbodjäsentan, «nu talar hon om trollena. Det kan jag höra på låten.«

Jäntan hade ju hört, hon som andra, att trollen brukade passa på att flytta in i fäbodstugorna, så snart som folket hade rymt ut dem om hösten. Det var ju inte att undra på. Där hade de det bättre på alla sätt än i stenrös och rishögar, där de annars brukade hålla till. Men hon hade ingen rätt ängslan för trollen. De fick väl ha så mycket vett, att de höll sig borta, så länge som människor och boskap ännu fanns kvar på fäbodvallen.

Men grytan gav sig inte. Det var sannerligen gammalmoras egen röst, som ville pränta in hos henne hur farliga troll det fanns i den här skogen. För hon, gammalmora, hade en gång i ungdomen stannat kvar efter de andra på fäbodvallen för att vänta på en ko, alldeles som hon själv nu. Men en aftonstund, då hon var ute i inhägnaden för att mjölka, hade hon hört ett högt rytande från ett berg, som låg ett stycke i norr om betesmarken. Det kom tillbaka gång på gång, och till sist hade hon uppfattat följande fråga:

«Du, Trillibacken,
när får du flytte 'tur stacken?»

Gammalmora förstod strax, att det var trollet i Norrfjället, som frågade ett annat troll, som bodde i en myrstack, när det skulle flytta in i någon av stugorna. Och hon lyddes noga efter svaret för att få veta vilken av fäbodarna det gällde. Och ganska rätt! Hon hörde hur Trillibacken svarade liksom ur en djup grop. Det var inte lätt att förstå honom heller, för trollen ha sådana rytande och skrovliga röster, så en har svårt att få tag i orden mellan alla de andra ljuden. Men hon kom underfund med att han sade så mycket som så:

«Koa ha int' bure,
Sigrid ha int' fure.»

Sigrid, det var just hon själv, det, gammalmora. Nu lyddes hon ännu ivrigare efter nästa rop. Då

fick hon höra hur det första trollet undervisade det andra:

«Riv'a med klör'a,
stek'a på glör'a!
Sjutton års jänte, frisk å fet,
smaker bättre än fjolårs get.»

Härav förstod gammalmora, att det var trollens mening att steka och äta henne, och den, som inte stannade längre ensam i fäboden, det var hon, det. Hon hade gett sig av hemåt med boskapen redan samma natt.

Därhemma på gården hade alltid tjänstefolket svårt att hålla sig allvarsamma, när gammalmora talade om trollen, som ville steka henne. Men nu, då fäbodjäntan stod i ensamheten och tänkte på äventyret, gick det en rysning genom henne.

«Gud tröste oss!» sa hon till grytan. «Jag tror, att ni står och skrämmer opp mig.»

Hon spratt till i detsamma som fisk i sjö, för hon hörde steg utanför på fäbodtunet.

Det fanns inte en människa i skogen mer än hon och vallpojken, och han var långt borta. Nu var det väl ändå ett troll, som kom.

Men ett troll var det inte, som ryckte upp dörren och klev över tröskeln, utan nog var det en människa, om nu detta skulle vara bättre. Det var en stor, lång karl med orett hår och vilt skägg. Inte ett vävt stycke tyg hade han på sig, utan skogen hade släppt till hela utstyrseln.

Björnen hade gett honom jackan, älgen hosorna, ekorren luvan och björken näversockorna.

Han hade ett långt spjut i handen, och det släpade han med sig in i stugan. Inte färre än tre knivar satt instuckna i björnpälsen.

Flickan såg strax, att detta var en av de illgärningsmän, som levde fridlösa i skogen. Någon farligare kunde hon inte ha råkat ut för. Detta var annat slag än den där Trilibacken, som hade velat äta upp gammalmora.

Där stod hon i den trånga boden, som bara hade en enda liten glugg och inte mer än en enda dörr, och kunde inte komma undan. Tankarna flög hit och dit, och det föll henne in, att rövaren kanske hade lust, han som trollen, att bo under tak om vintern, och att han hade kommit dit för att se efter om fäboden var utrymd. Men han kunde nog också ha ett farligare ärende. Det enda, som jäntan hade klart för sig, var, att hon inte fick ropa eller be om förbarmande eller visa sig rädd, för då blev sådant där folk rent oregerliga.

Hon böjde sig därför över osten och arbetade av alla krafter som förut utan att se upp. Men hon hörde hur karlen kom tassande fram till henne, och rätt som det var, stack han fram en stor, ful, hårig hand, som höll hårt om skaftet på en lång kniv.

«Har du sett vassare kniv?» frågade han i detsamma med en sådan där skämtsamhet, som

en katt brukar visa mot en råtta, som han vet att han har helt och hållet i sitt våld.

Hittills hade fäbodjántan bara varit rädd, men nu blev hon ond också, och det var visst detta, som gjorde, att hon med ens fann på ett sätt att försvara sig. Hon grep efter öskaret, som hon hade använt för att hämta upp osten ur grytan.

«Har du känt hetare vassla?» ropade hon tillbaka och slängde en hel skopa kokande vätska rätt i ansiktet på skogsströvarn.

Kniv och spjut föll ur händerna på honom, och han raglade baklänges, tills han fick stöd mot väggen. Där blev han stående med båda handbakarna tryckta mot ögonen och uppgav vilda tjut.

Jántan tog hastigt upp kniven och stack den innanför kjortellinningen. Hon stannade kvar bredvid grytan, eftersom hon insåg, att den var hennes bästa värn och försvar.

Hon hörde tyst på hans tjutande en stund, men då det inte tycktes ta någon ända, sade hon helt lågt:

«Om du inte tiger och går din väg, så ger jag dig en skopa till.»

«Hjälp, hjälp, hjälp!» skrek då karlen i högsta förfäran. «Hjälp, Toste! Hjälp, Björn-Henrik, hjälp mig, Luder och Broms! Hjälp! Hjälp!»

Med detsamma tyckte jántan, att tramp av tunga fötter skakade marken, och nu var hon inte

i stånd att stå stilla vid grytan längre, utan hon skyndade fram till gluggen.

Där såg hon, att en fem, sex karlar av samma slag som den hon hade inne i stugan lade i väg i fullt språng utför gräsbacken ner mot skogen. Hon kunde förstå, att det var ett helt rövarband, och att en av dem hade gått före de andra in i stugan för att se efter om den var tom. Nu, när denne skrek och ropade på hjälp, trodde de andra, att han hade råkat en farlig fiende, och i stället för att komma honom till hjälp sprang de till skogs.

«De, som du kallar på, springer bara fortare, ju mer du ropar,» sa flickan till rövarn.

Han tvärtystnade och störtade mot henne med armarna utsträckta för att fånga in henne och krama henne sönder och samman.

Anfallet kom så hastigt, att hon inte hann att ta emot honom med en ny skopa vassla. Det enda hon kunde göra var att böja sig ner och försöka att smyga under hans arm ungefär så, som man smiter undan en blindbock i leken.

Han rusade ända fram till väggen och stod där och famlade i stället för att följa efter henne. Men hon var inte den, som blev stående stilla för att fundera över att han bar sig besynnerligt åt. Hon bara tänkte på detta enda, att vägen till dörren var fri, och sprang genast ut. Väl utkommen, sköt hon hastigt till dörren, stängde den med hasp och slå, så gott hon kunde, och flydde sedan i flygande fläng neråt bygden.

Hon kunde inte tro annat, än att hon hade rövarn efter sig i hack och häl, för den där haspen, som hon hade lagt på dörren, den kunde nog inte hålla en stor, stark karl instängd längre, än han själv ville. Det var ju självklart, att han skulle försöka att hinna upp henne och inte låta henne komma ner till bygden och tala om, att det fanns ett rövarband i skogen.

Hon tordes inte ge sig tid att stanna och se sig tillbaka, utan hon bara löpte åstad. Och hela tiden tyckte hon, att hon hörde hur han kom tassande på de mjuka näverskorna. Hon väntade, att han skulle gripa tag i håret, som fladdrade bakom henne, rycka henne bakåt och sätta kniven på strupen på henne. När hon hade boskap till att driva, tog det mer än en halv dag att komma ner till bygden, men nu, när hon var ensam, gick det förstås mycket fortare. Nu snodde hon fram genom snåren som en orm och tog skutt över myren som en groda och flängde framåt vägen som en hare. Nu trodde hon, att hon skulle hinna dit ner före middagstiden.

Men med detsamma hon tänkte på detta, att hon skulle komma dit ner, så tvärstannade hon. För hon visste, att så snart som de därhemma fick se henne, skulle de fråga henne var hon hade gjort av vallpojken och korna.

Hon bet ihop tänderna och drog samman ögonbrynen. Hon stod en stund och funderade, men så vände hon om. Gammalmora hade inte

kommit ner utan boskapen, hon, när hon hade flytt för trollden.

Aldrig mer skulle hon bli betrodd med viktigare sysslor än det andra tjänstefolket, om hon inte tänkte på korna framför allt annat.

Hon gick omigen uppåt backarna, som hon nyss hade störtat utför med sådan fart. Hon tordes inte gå på stigen, utan hon smög fram i vilda skogsmarken, och detta gjorde inte färden lättare. Det var inte gott att veta var i skogen heller, som vallgossen höll till med boskapen.

Hon fann honom emellertid. Korna gick lugnt betande, och ingen rövare hade visat sig i närheten. Så var det att börja färden neråt bygden en gång till. Det var förfärligt att driva boskap genom tät skog, när man ville komma fort framåt. Den ena kon efter den andra villade bort sig, så att hon måste springa efter dem och ropa och locka. Den lilla kalven orkade inte gå den långa vägen, utan den måste hon och vallpojken tura om att bära.

Hon var blek och uppgiven av trötthet, när hon till sist kom in i stugan därhemma. Det hade redan blivit mörkt, och folket satt vid kvällsbordet i god ro. Hon hade helst velat kasta sig om halsen på någon och gråta, när hon nu stod bland dessa, som kunde ta henne i försvar. Men det var inte tid att tänka på sådant, nu måste hon skynda sig att tala om hur allt stod till, för att de skulle hjälpa henne att binda upp korna i lagården.

Allt stugfolket sprang upp från bänken, när hon kom instörtande. De behövde ju bara kasta en blick på henne, som kom farande med håret upplöst och en lyftad kniv i handen, för att förstå, att det stod illa till i skogen. Till en början var det ingen, som tordes fråga henne vad hon hade råkat ut för, utan de väntade på att hon skulle tala först, men hon var så andfådd, att hon bara stod och flämtade utan att kunna få ord för sig.

«Är det en ko, som har gått ner sig i Svartkärret?» sa då gammalmora. Hon var den enda, som kom sig för med att göra frågor.

Jäntan kunde alltjämt inte svara. Hon bara skakade på huvudet och slog ifrån sig med handen.

«Du ser så ut som dotter min, när hon hade sett vår bästa häst komma farande över fäbodvallen med en björn på ryggen,» sa gammalmora.

Nej, jäntan visade med tydliga tecken, att det inte heller var något i den vägen.

Då tog gammalmora till med det värsta hon visste.

«Är det trollena, som har varit åt dig?»

Men detta sade hon med en sådan uppsyn, att jäntan höll på att råka i skratt, och därmed kom hon tillbaka till sig själv, så att hon kunde tala om vad det var, som hade skrämt henne.

«Det är allt det, som är värre än troll,» sa hon. «Det finns ett helt rövarfölje oppe vid fäboden.»

Sen berättade hon hur rövarn hade kommit in till henne och hur underbart hon hade sluppit undan.

De blev så häpna allihop och så ängsliga för hennes del. De glömde alldeles att fråga efter boskapen. De var bara glada, att hon inte hade kommit till skada i en sådan allvarsstund, som hon hade upplevat.

Men plötsligen såg hon, att gammalmoras son, som var husbonde på gården, tog ner sin yxa från väggen. «Vi får väl allt ge oss opp i skogen nu, vi andra, och hämta hem boskapen och vallpojken,» sa han.

«Boskapen!» sa valljäntan, och nu var hon så glad, att hon kunde ha skrattat. «Den står härute vid grinden. Jag skulle bara be, att ni ställer om, att den kommer in i lagårn. För jag tror jag orkar inte någe mer i dag.»

Nu såg de på henne med stora ögon allihop. De kom fram till henne och tog henne i hand och tackade henne, både gammalmora och hennes son, som var husbonde, och hennes sonson, som skulle bli det en dag. De behandlade henne med en aktning, som om hon med ens hade yppat för dem, att hon var dotter till den högste mannen i landet.

*

Det var vår, och Ragnhild drog uppåt backarna på väg till fäboden. Hon var nu ingen valljänta

längre, utan välbeställd bondhustru. Annandag jul hade hon blivit gift med Egil, gammalmoras sonson, och nu red hon i spetsen för tåget. Hon satt baklänges på hästen i klövjesadel mitt bland kokkärl och mjölkbyttor och lockade kohopen med höga vallrop. Egil gick och ledde hästen åt henne. Vallpojken, hjälppigan och ett par drängar följde efter med stora bördor på ryggen.

Då de hade kommit igenom alla hagmarker och var inne i furuskogen, gick korna villigare framåt utan att behöva lockas. Egil började då genast tala med Ragnhild.

«Jag kan knappast förstå, Ragnhild, att du vill vara i fäboden i år också,» sa han. «Ibland tror jag, att du rent glömmer bort, att du är min hustru och inte mer behöver släpa som en av tjänstefolket.»

Men Ragnhild sträckte de starka armarna i vädret och skrattade. «Vad ska jag med dessa till, om jag inte skulle arbeta?» frågade hon. «Var du viss, att det är rätt nödigt, att jag sköter fäboden just i år! Vallhjonena skulle bara gå och tänka på rövarena, och jag tror knappast, att vi skulle ha fått dem att följa med till skogen, om jag inte hade åtagit mig att själv stanna där oppe.»

«Det kan visst vara sant», medgav han, «men när jag rätt tänker på hur farligt detta kan bli för dig, tycker jag knappt, att jag gör rätt, som låter dig råda härvidlag. Du förstår nog, att rövarn finns kvar i skogen, och han kommer kanske att försöka hämnas på dig.»

Hustrun bara skrattade. «Det lär finnas folk, som blir modstulna, bara de kommer in i en skog,» skämtade hon, «och till dem tror jag att du hör. Men annars ska jag säga dig, att jag skulle bli riktigt glad, om jag mötte den där rövarn. Jag ville tacka honom, därför att det är han, som har gjort hela min lycka. Inte hade du nånsin tänkt på att gifta dig med mig, om han inte hade kommit till min hjälp.»

«Om vi bara hade gått hit opp då genast,» fortsatte mannen utan att kunna komma ifrån sina farhågor, «och försökt att få tag i honom! Men både far och farmor var emot det och sa, att det var bäst för oss bönder att inte komma i strid med skogsströvarna. Nu kommer jag att gå och tänka på den där karln hela sommarn.»

«Det ska du inte bry dig om,» sa hustrun. «Du vet väl, att jag har lyckan med mig.»

«Ja, se lyckan,» sa den unge mannen, allt mer och mer förstämnd, «den är då ofta bara som ett så'nt där köttstycke, som jag lägger ut åt vargarna, för att de ska lockas så långt fram, att jag kan komma åt att skjuta ner dem. Det är, just när det har gått en som mest väl i händer, som en ska se opp, att inte olyckan ligger i bakhåll och fäller en.»

«Jag tror, att du gör dig lika så många farhågor som gammalmora,» sa hustrun. «Detta är första gången jag märker, att jag har fått en riktig jämmerlapp till man.»

De kom nu till en hög backe. Ragnhild hoppade av hästen, och de gick tysta, tills stigningen gav med sig. Hustrun började förstå, att mannen var bekymrad på allvar, och hon sökte efter något sätt att lugna honom.

«Du ska säga mig, om du tycker, att jag har missbrukat min lycka,» sa hon.

«Ånej då, det är inte så jag menar,» sa han. «Men jag har så ofta tänkt på detta med vargarna. Det är, som de skulle bli blinda, när de ser det stora köttstycket. De borde ju misstänka, att det där, som ligger så öppet i deras väg, skulle vara farligt att närma sig, men de säger visst till varandra: 'I dag har vi lyckan med oss,' och så rusar de åstad.»

«Men du menar då väl inte, att det är på samma sätt för oss människor?» sa hustrun och såg nästan förskräckt på honom. «Skulle det finnas någon, som vill ge oss lycka, bara för att vi skulle glömma försiktigheten och falla i ett bakhåll?»

«Åja, jag tycker, att det ser så ut många gånger,» sa mannen.

Det blev på nytt backigt och svårt att gå. Ragnhild blev tung till sinnes, också hon. Hon gick långsamt och lät en dräng ta vård om klövjehästen. Korna fick gå om henne, hon ville ha tid på sig att tänka igenom saken. Hon började förstå, att hon måste avstå från fäbodvistelsen för mannens skull. Han skulle

annars gå och göra sig så stora farhågor, att han kände sig olycklig varje dagens stund.

«Om du alls inte vill låta mig arbeta i fäboden, så ska jag väl vända tillbaka hem,» sa hon till sist.

Mannen blev genast glad, då hon hade gett honom detta löfte. Han önskade, att han hade kunnat ta henne med sig hem genast utan att gå fram till fäboden en gång, men det lät sig inte göra. Han fick vara nöjd med detta, att hon följde med ner till gården nästa dag.

Ragnhild var litet harmsen över att hon hade nödgats ge vika, och för att visa mannen hur litet rädd hon var för rövarn, började hon tala om att hon denna vinter flera gånger hade undrat hur han och kamraterna hade haft det uppe i deras fäbod. Ja, hon hade till och med haft lust att skicka upp mat till honom. Det var väl till dels av tacksamhet för att han hade hjälpt henne att nå det hon mest av allt hade önskat sig.

«Det kunde nog ha blivit ett farligt äventyr för dig,» sa mannen. «De säger, att björnar ska förstå sig på vad tacksamhet är, men jag har aldrig hört, att de här vilda skogsströvarna har någe förstånd om en så'n sak.»

«Det var heller inte bara fördenskull,» sa Ragnhild. «Det var, för att jag skulle slippa att drömma om honom. Han kom ibland i drömmen och satte kniven på strupen på mig och befallde mig att ge honom mat. En natt drömde jag, att det stod en hund och skällde utanför vår dörr.»

Jag öppnade för den, men då hade hunden medens fått den där karlns ansikte, och jag fick brått att dra igen dörrn och stänga honom ute. Han tjöt då så hemskt av hunger, att jag hörde ljudet i mina öron, när jag vaknade.«

«Nåja, det var ju givet, att du skulle drömma om den, som hade skrämmt dig,« sa mannen, men han skyndade på stegen med detsamma och såg nu återigen orolig och ängslig ut. «Vi har blivit efter,« fortfor han. «Vi borde väl vara framme vid fäboden lika snart som de andra, så att det inte blir oreda vid oppackningen.«

Ragnhild följde honom, allt under det att hon fortsatte att berätta.

«Jag tänkte flera gånger be dig, att du skulle ta folk med dig och gå opp till fäboden.«

«Ja, det skulle du ha gjort,« sa mannen raskt.

«Men du kan väl förstå, att jag inte ville säga någe. Jag ville inte, att du skulle gå emot ett rövarband, för att jag skulle slippa ifrån mina onda drömmar.«

Mannen skyndade på stegen ännu mera. Det gick nu så brant uppför, att hustrun blev andfådd, när hon talade, men hon fortfor i alla fall. «Det var en dag, då jag gick som i sömn och inte visste till mig. Jag stoppade oförmärkt mat i en ränsel, hängde den på ryggen och gick till skogs. Först då jag kom i backen ovanför gården, vaknade jag opp. Jag begrep inte hur det hade

kunnat falla mig in, men jag visste, att jag hade ämnat gå med mat opp till rövarna i fäboden. Jag vände förstås och sprang hem igen, så fort jag kunde.«

Mannen svarade ingenting. Han bara skyndade på stegen. Hon fick halvspringa för att kunna följa honom.

«Skulle jag kanske ha talat om detta för dig förut?» frågade hon, när hon märkte hans oro.

«Ja,» sa han nästan hårt. «Du skulle ha talat om det långt förut.»

«Det kom aldrig en vedhuggare eller kolare ner ur skogen,» fortsatte hon, «utan att jag frågade dem om de inte hade gått förbi vår fäbod och sett rövarna. Men de svarade mig alla, att det inte syntes till några människospår åt det hållet det här året.»

«Minns du vad jag nyss sa?» frågade Egil. «Nu tror jag, att det har gått så för dig som för vargarna. Du har inte gett akt på det, som var sänt dig till varning. Du har varit för säker. Du har fallit i bakhållet.»

Han skyndade nu framåt så fort, att hon knappt kunde följa, och förklarade inte sina ord något vidare. Hon förstod inte vad han var rädd för, men ångestens smitta spred sig också till henne, medan hon ansträngde sig för att följa honom.

Äntligen var de då så långt komna, att de såg fäbodvallen. De små stugorna låg där på samma sätt, som hon hade lämnat dem förra

hösten, och intet ont tycktes ha kommit vid dem. Boskapen och folket höll just på att i god ordning tåga uppför fäbodgatan in på tunet.

Nu märkte både mannen och hustrun på en gång något underligt. När korna kom in på gräsbacken mellan husen, började de stängas, inte på lek, utan vilt och ilsket, som om de ville döda varandra. De for samman i en enda röra, kämpade mot varandra och knuffade omkull varandra i full galenskap.

«Vad är det åt korna?» skrek Ragnhild, men Egil svarade inte. Han storsprang uppför fäbodgatan och for in i högen. «Bara bort härifrån med dem! Kör ner dem i skogen igen!» skrek han till folket, och med ursinniga rapp fick han äntligen skaran åtskild och bortdriven. Så snart som de var utom fäbodtunet, lugnade de sig och gick stilla som vanligt neråt gatan.

Då boskapen var bortdriven, gick Egil upp mot fäbodstugan, öppnade dörren, men steg inte över tröskeln. Om ett ögonblick kom han tillbaka till Ragnhild och var då mycket blek.

Ragnhild hade också hunnit upp till tunet. Hon hade sjunkit ner på en sten, liksom orkade hon inte gå längre.

«Säg, Egil, vad är det för en stank, som jag känner häroppe?» frågade hon. «Så brukar det väl aldrig lukta i skogen.»

Han tordes inte svara, men hon frågade strax därpå:

«Varför sitter det en så'n lång rad av korpar på taket, Egil?»

«Ragnhild!» sa mannen, och rösten darrade av sorg över att han hade något så svårt att tala om för henne. «Vi ska genast vandra ner till gården igen. Vi kan inte nyttja fäboden här i år. Den där mannen, som du slängde vasslan över, har säkert blivit blind med detsamma. Han har inte kunnat komma ut ur stugan, och hans kamrater har inte kommit honom till hjälp. – Kära, du behöver inte ta det svårt! Det var en ond rövare. Han kom in för att döda dig. Du har ingen skuld i att det har gått, som det har gått. Nej, gå inte in i fäbodstugan! Han har varit där hela vintern. Han är kvar där än.»

Hustrun störtade upp. Mannen grep efter henne, men hon var honom för snabb. Hon sprang fram till fäboden, fick upp dörren och såg in.

Strax efteråt ljud hennes skratt högt och gällt. Hon kom ut på gården storskrattande, med armarna högt upplyfta.

«Har du sett starkare lycka?» skrek hon.
«Har du sett starkare lycka?»

Hon störtade bort rätt in i mörka skogen, och när mannen fann henne, var hon vansinnig.

